

Asia: VN/1281/2020

Lausuntopyyntö hallituksen selonteosta kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (luonnos)

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Suomen Pakolaisapu ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnokseen hallituksen selonteosta kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista.

Kommentit lukuihin 1-6: Tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat.

Selonteon tilannekuva ja keskeiset muutostekijät on katettu hyvin luvuissa 1-6. Kokonaiskuvan ymmärtämisen ja hallinnan kannalta olisi keskeistä kehittää maahanmuuton tilastointia palvelemaan paremmin kotoutumisen edistämistä ja palveluiden rakentamista. Oleskelulupaperusteinen tilastointi ei anna kattavaa käsitystä Suomessa asuvista ihmisistä, sillä suurella osalla työperustaisen oleskeluluvan saaneista ei ole kotikuntaa Suomessa.

Kommentit lukuun 7: Maahanmuuttajien työllisyyden ja osallisuuden edistäminen

Pidämme hyvänä sitä selonteon luonnoksen toimenpiteiden huomiota, että maahanmuuttaneet tulee nähdä erityisenä ryhmänä työvoimapalveluissa myös kotoutumisajan jälkeen. Samoin myönteistä on, että selonteossa esitetään toimenpiteitä, joiden myötä ammatillisten opintojen tai muun koulutuksen päätökseen saattaminen olisi mahdollista, vaikka kotoutumisaika päättyy. Osaamisen kehittäminen ja koulutus tulisi mielestämme nähdä vahvemmin osana työllisyyden edistämistä. Suomalaisen koulutusjärjestelmän ulkopuolelta tullut aikuinen henkilö tarvitsisi nykyistä enemmän opinto-ohjausta löytääkseen tehokkaan ja realistisen koulutuspolun. Osaamisen tunnistamisen lisäksi työllisyyspalveluissa tulisikin mielestämme antaa nykyistä enemmän laadukasta opinto-ohjausta.

Työttömän työnhakijan koulutusta tulisi pääsääntöisesti tukea aina silloin, kun henkilöltä puuttuu toisen asteen tutkinto ja henkilö on itse motivoitunut kouluttautumaan.

On erityisen tärkeää huomioida kotona olevat maahanmuuttaneet vanhemmat ja heidän siirtymisensä koulutukseen ja työelämään. Selonteon luonnoksessa kotona olevien vanhempien aktivoimiseen esitetään kuitenkin toimenpiteiksi mm. hankkeita. Näkemyksemme mukaan kotona olevien vanhempien työelämään pääsy vaatisi pitkäjänteisiä rakenteellisia muutoksia, joiden aikaansaamiseksi määräaikaiset hankkeet eivät ole riittävä toimenpide. Hankkeiden tavoitteena olisi vähintäänkin hyvä pitää myöhemmin valtavirtaistettavien mallien pilotointia ja vaikuttavuuden mittaamista samalla kuin mallien jatkorahoitus ja järjestämisvastuut huomioidaan. On kuitenkin erittäin kannatettavaa, että kotona olevat vanhemmat ja muut työvoiman ulkopuolella olevat huomioidaan luvun 10 kotoutumishjelman kohderyhmissä, ja kommentoimme sitä kokonaisuutta luvun 10 lausunto-osiossa.

Selonteon luonnoksessa esitetään, että tulisi kehittää malleja, joissa yhdistyy työ (työkokeilu/palkkatuki) ja suomen kielen oppiminen. Näkemyksemme mukaan vieraskielisille työnhakijoille olisi tarpeen luoda yksi selkeä malli, jossa yhdistyvät työnantajayhteistyö, palkkatuki ja suomen kielen oppiminen. Malli tulisi kehittää ja tuotteistaa yhteistyössä työnantajien ja kotoutumisen asiantuntijoiden kanssa. Mallissa tulisi hyödyntää nimenomaan palkkatukea, jotta työnantaja olisi sitoutunut työllistämään. Työttömien maahanmuuttaneiden kohdalla tulisi nykyistä paremmin arvioida, vastaako työkokeilu työttömän henkilön tosiasiallisia tarpeita. Työkokeilussa on itsessään paljon kehitettävää ja Pakolaisapu on havainnut haasteita, joita on myös kattavasti selvitetty ja raportoitu Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisussa 2019:16. Havaintomme vahvistaa selvityksessä ilmenneitä haasteita, kuten työkokeiluissa tapahtuvaa ketjutusta ja väärinkäytöksiä. Siksi työkokeilulle tulee asettaa viralliset määrärajoitukset ja antaa asiantuntijoille riittävästi keinoja puuttua väärinkäytöksiin. Työkokeiluun liittyvien väärinkäytösten estämiseksi tarvitaan selkeämpää ohjeistusta sekä systemaattista valvontaa.

Syrjivää rekrytointia tulee kitkeä hanakammin ja syrjintää sanktioida sekä antaa työelämän moninaistumiseen ja yhdenvertaisuuden kehittämiseen nykyistä enemmän työkaluja ja tukea. Anonyymin rekrytoinnin käytänteet olisi otettava julkisen sektorin työpaikoissa pakollisiksi, jotta tutkimuksissakin yleiseksi todettua syrjintää ei tapahtuisi. Tekoälyä tulisi käyttää ehkäisemään syrjintää mm. tunnistamalla syrjiviä työpaikkailmoituksia. Kielitaitovaatimuksia olisi hyvä selkeyttää ja järjkeistää. Ulkomaisen tutkinnon omaavien henkilöiden yhdenvertaisuutta rekrytointitilanteessa tulisi selvittää ja parantaa kaikkialla, missä se on mahdollista.

Työnantajia voisi kannustaa ja tukea nykyistä paremmin esimerkiksi luomalla kansallinen, työnantajatahoille suunnattu syrjinnän vastainen sertifikaattijärjestelmä. Sertifikaatti voitaisiin myöntää sellaiselle työnantajalle, joka ottaa yhdenvertaisuuden kaikissa toiminnoissaan huomioon erityisen hyvin. Malli kannustaisi ja antaisi käytännön tukea työnantajille yhdenvertaisuustyössä.

Kappaleessa tuodaan esille tasa-arvotyö ja erityisesti naisten oikeudet kotouttamistyössä. Pakolaisapu ehdottaa, että maahanmuuttaneiden järjestöjä otettaisiin vahvemmin mukaan tasa-arvotyöhön. Kokemuksemme mukaan tasa-arvotyötä tulee kehittää myös itse järjestöissä

koulutuksen ja muiden konkreettisten työkalujen avulla, jotta epätasa-arvoiset käytännöt eivät saisi jalansijaa.

Selonteon luonnoksessa esitetään kappaleessa 7.4, että kotoutumista edistetään tukemalla perheitä. Oleskelulupiin ja perheen yhdistämiseen liittyvät käytännön ongelmat estävät kotoutumista, ja olisimme kaivanneet toimenpiteitä, joilla näitä ongelmia korjattaisiin, vaikkakin aihealue hallinnollisesti kuuluu sisäministeriölle. Perheen yhdistämisen toimeentuloedellytykset, korkeat palvelumaksut ja neuvonnan puute estävät niin kansainvälistä suojelua saaneiden kuin muiden oleskeluoikeuden saaneiden mahdollisuuksia perhe-elämään Suomessa. Työperäisten maahanmuuttaneiden kotoutumisen edistämiseksi tulee yhteistyössä työnantajien kanssa kehittää malleja, joiden myötä myös työn perässä muuttaneet ihmiset sekä heidän perheenjäsenensä pääsevät osaksi yhteiskuntaa kaikilla elämän eri osa-alueilla.

Ehdotamme lisäksi, että perheiden tukemiseksi luodaan uusia malleja, joissa hyödynnetään omankielistä tukea nykyistä paremmin. Oppilaitosten ja varhaiskasvatuksen kykyä vastata vieraskielisten lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin tulee edistää kansallisesti ja siihen on varattava riittävät resurssit. Kodin ja koulun välisen yhteistyön mallin olisi mukauduttava monikulttuurisiin kohtaamisiin nykyistä paremmin. Pelkkä tulkin välityksellä tapahtuva kommunikointi perheiden kanssa ei riitä. Kouluihin tulisi palkata monikielisiä ohjaajia ja kulttuuritulkkeja tukemaan yhteistyötä. Kulttuuritulkki on henkilö, joka osaa tulkata kielen lisäksi kulttuurisia eroja ja toimia välittäjänä asioissa, jotka voivat näistä syistä johtuen aiheuttaa väärinymmärryksiä. Suomen neuvolajärjestelmä tavoittaa poikkeuksellisen hyvin myös maahanmuuttaneet perheet, ja kotouttavaa työtä tulisikin viedä systemaattisesti neuvolatoimintaan. Myös sosiaali- ja terveystieteille olisi tarpeen luoda oma kulttuuritulkkien malli, erityisesti lastensuojelullisissa toimissa.

Alaikäisenä Suomeen yksin tulleet tarvitsevat huomattavaa tukea, ja on hyvä, että selonteon luonnoksessa on huomioitu heidät erityisryhmänä. Lisäksi on tunnistettu katvealueita ja esitetään mm. toimenpiteitä sellaisten nuorten tukemiseksi, jotka eivät ole kotoutumislain piirissä. Näiden haasteiden lisäksi olemme huomanneet, että täysi-ikäiseksi tullessaan Suomeen yksin alaikäisenä saapuneet henkilöt muuttavat usein kasvukeskuksiin ja heillä on suuri riski syrjäytyä asunnottomuuden ja työttömyyden myötä. He eivät löydä palveluiden ja tuen piiriin, eikä tietoa heistä siirry kuntien välillä. Lisäksi heille on myönnetty lyhyitä, vuoden määräaikaista oleskelulupia, ja lyhyet epävarmat oleskeluluvat vaikuttavat heidän kotoutumiseensa erittäin kielteisesti. Moni jättää esimerkiksi opintonsa kesken löytääkseen työtä, jonka kautta saada oleskelulupa.

Kommentit lukuun 8: Nopeutetaan kotoutumisen käynnistymistä

Ehdotus siitä, että kotoutumisprosessin aloitusta pyritään nopeuttamaan, on erittäin kannatettava, mutta käytännössä hyvin vaikea toteuttaa tilanteessa, jossa kansainvälistä suojelua hakevan henkilön hakemusprosessi pitkittyy kohtuuttomasti ja kestää useamman vuoden. Turvapaikanhakijoiden työllistymistä vastaanottovaiheessa tulisi edistää systemaattisesti. Sitä on kuitenkin viime vuosina päinvastoin vaikeutettu. Moni työnantaja ei palkkaa turvapaikanhakijoita johtuen neuvonnan puutteesta ja epävarmuudesta. Yhdenvertaisuusvaltuutetun tuoreen tapauksen pohjalta tehdyn linjauksen mukaan turvapaikanhakijaa ei saa syrjiä työmarkkinoilla. Työnteko-

oikeuden selvittäminen ja useaan otteeseen muuttuneet käytänteet ja lainsäädäntömuutokset ovat voineet vaikuttaa kielteisesti turvapaikanhakijoiden työllistymiseen. Lisäksi vastaanottokeskusten lakkauttamiset sekä siirrot kasvukeskusten läheltä syrjäisille seuduille huonojen kulkuyhteyksien päähän alueille, joissa ei ole työpaikkoja, voivat vaikeuttaa työllistymistä entisestään.

Kaikille turvapaikanhakijoille äidinkielellä annettava sähköinen kurssi voisi taata yhdenvertaisen tiedonsaannin vastaanottovaiheessa. Erityisryhmät, kuten luku- ja kirjoitustaidottomat tulee tässäkin huomioida omana ryhmänä sekä huomioida, että turvaa hakevilla voi olla heikot digitaidot.

On hyvä, että selonteon luonnoksessa on kiinnitetty huomioita turvapaikanhakijoiden neuvontaan ja kuntiin siirtymiseen. Kuntaan siirtymistä tulee sujuvoittaa ja varmistaa, että vastaanoton jälkeen henkilö löytää palveluiden piiriin. Uudistus, jonka myötä kuntapaikat osoitetaan vain kiintiöpakolaisille ja muille erityisryhmille sekä se, että asunto asetetaan kuntapaikkavelvoitteeksi, on tervetullut ehdotus.

Kommentit lukuun 9: Parannetaan ohjauksen ja neuvonnan saatavuutta maahanmuuttajille

Ei lausuttavaa.

Kommentit lukuun 10: Luodaan kotoutumisohjelma alkuvaiheen kotoutumisen tukemiseksi

Kotoutumisohjelma on kokonaisuudessaan tervetullut uudistus, jonka myötä kotoutumista edistävät palvelut tavoittaisivat kaikki kotoutumispalveluita tarvitsevat henkilöt nykyistä kattavammin ja joustavammin. Myös Pakolaisapu on tunnistanut selonteon luonnoksessa esitetyt ongelmakohdat. Kotoutumista edistävien palveluiden tulisi olla joustavammin käytettävissä ja perustua todelliseen tarpeeseen. Kotoutumiskoulutukseen tai muuhun kotoutumista edistävään palveluun pääsyä ei mielestämme tulisi rajoittaa maassaoloajan tai työmarkkina-aseman perusteella. Palveluntarve tulisi selvittää luomalla yhteneväinen alkukartoitusprosessi ja -malli kaikille, jonka perusteella luodaan kotoutumissuunnitelman sisältö. Palveluita tulee kehittää havaittujen tarpeiden pohjalta.

Kappaleessa todetaan, ettei järjestöjen toimintaa tällä hetkellä hyödynnetä riittävästi. Tieto hankkeista ja eri alueilla järjestettävästä kotouttavasta toiminnasta ei ole kaikenkattavasti saatavilla. Ehdotamme, että valtion rahoittamasta toiminnasta muodostettaisiin tietokanta perustuen hanketietoihin, jotta kaikki kotouttava hanketoiminta löytyisi samasta paikasta ja olisi helposti kotouttamistyötä tekevien löydettävissä.

Selonteon luonnoksessa esitetyssä mallissa kotoutumisohjelman kohderyhmään kuuluisivat kaikki työvoiman ulkopuolella olevat henkilöt, jotka saavat toimeentulotukea muutoin kuin tilapäisesti sekä kaikki kansainvälistä suojelua saaneet ja heidän perheenjäsenensä. Näkemyksemme mukaan olisi tarpeen avata mahdollisuus myös sellaisille työvoiman ulkopuolella oleville, jotka eivät saa toimeentulotukea. Esimerkiksi kotona lastaan hoitava henkilö ei aina saa toimeentulotukea, mikäli samassa kotitaloudessa asuva on hyvätuloinen. Puolison hyvätuloisuus ei saisi estää kotona olevan vanhemman pääsyä kotoutumista edistäviin palveluihin. Siksi kotoutumisohjelman palveluita tulisi tarjota yhdenvertaisesti kaikille niitä tarvitseville. Kotona olevat vanhemmat tavoitetaan Suomessa

poikkeuksellisen hyvin neuvolatoiminnan kautta ja sitä tulisi hyödyntää nykyistä paremmin. Toimeentulotuki ei välttämättä toimi yksilön kotoutumisen mittarina. Keskeisissä toimenpiteissä esitetään, että kotoutumisohjelmaan voisi päästä tarpeen mukaan pyynnöstä. Tämän kohderyhmän kohdalla olisi tarpeellista tarkentaa kriteereitä ja selvittää, kuinka palveluita voitaisiin yhdenvertaisesti tarjota ja toteuttaa, jotta kaikki palveluita tarvitsevat saavat tiedon oikeudestaan pyytää kotoutumisohjelman palveluita.

Kohdassa 10.3.1 esitetään yhteistä johdantojaksoa kaikille kotoutumisohjelman kohderyhmässä oleville. Yhteinen johdantojakso sisältäisi osaamisen tunnistamista, tuen tarpeiden tunnistamista sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation. Johdantojakson sisältö toimenpiteineen on tervetullut uudistus, jonka myötä kaikille tarjottavat palvelut tarkentuvat ja yhdenmukaistuvat. Yhteinen yhteiskuntaorientaatiojakso, joka annetaan kaikille omalla äidinkielellä tai muulla kielellä, jota kotoutuja osaa, on merkittävä uudistus. Yhteiskuntaorientaation myötä kaikki saisivat perustietoa Suomesta, omista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan jo kotoutumisen alkuvaiheessa, eikä tiedonsaanti ja ymmärtäminen olisi riippuvainen suomen kielen osaamisesta. Tämä edistäisi maahanmuuttaneiden toimijuutta ja mahdollisuuksia kotoutua. Selonteon luonnoksessa ei esitetä mallia yhteiskuntaorientaation laajuudesta tai muodosta. Suomen Pakolaisapu on Navigaattori-hankkeessa kehittänyt yhteiskuntaorientaatiomallia, luonut siihen materiaalin ja kouluttanut omakielisiä ohjaajia. Toivomme, että tämä pilotoimamme malli, joka on osoittautunut toimivaksi ja jota jo paikallisesti sovelletaan, voisi toimia johdantojakson yhteiskuntaorientaatiomallina. Omassa mallissamme pidämme kaikista tärkeimpänä elementtinä sitä, että orientaation koulutetulla ohjaajalla ja kotoutujalla on yhteinen kieli. Pelkkä tulkin välityksellä annettava tieto ei korvaa vuorovaikutusta ja kulttuuristen erojen ymmärrystä, mikä mahdollistaa kokemustemme mukaan syvällisemmän asioiden ymmärryksen. Opetus rakentuu keskustelulle osallistujien omista kokemuksista, kysymyksistä sekä yhtäläisyyksistä ja eroista suomalaiseen yhteiskuntaan liittyen. Pakolaisapu pitää tärkeänä, että yhteiskuntaorientaation saisivat myös ne, jotka eivät ole työhallinnon asiakkaita, esimerkiksi kotiäidit, ikääntyneet, opiskelijat ja työssäkäyvät maahanmuuttajat. Tulevaisuudessa voitaisiin pyrkiä siihen, että myös työnantajat voisivat tarjota palvelua ulkomaalaisille työntekijöilleen ja heidän perheilleen.

Selonteon luonnoksessa esitetään, että kotoutumisohjelman tavoitteet tulisi asettaa jokaiselle yksilöllisesti. Selonteon luonnoksessa esitetään kuitenkin, että kielitaitotavoite asetettaisiin edelleen tasolle B1.1 Kaikista heikoimmassa asemassa oleville, heikon koulutustaustan omaaville tai luku- ja kirjoitustaidottomille tulisi mielestämme asettaa heidän kohdallaan realistinen ja kohtuullinen tavoite, jotta sitä kohden olisi motivoivaa ja mahdollista pyrkiä.

Kotoutumissuunnitelman tekoon tulisi luoda käytänteet, jossa vahvistetaan maahanmuuttaneen henkilön toimijuutta, ja suunnitelman sisällöstä vastaisi pääasiallisesti maahanmuuttaja itse. Sen sisältö vastaisi kokonaisvaltaista kotoutumista ja voisi sisältää monialaisia palveluita ja järjestöjen tuottamaa toimintaa, eikä yksinomaan TE-palveluiden palveluntarjontaa. Ennen kotoutumissuunnitelman tekoa on maahanmuuttaneelle tarjottava riittävät tiedot saatavilla olevista kotoutumista edistävästä palveluista.

Kotoutumiskoulutuksesta kappaleessa 10.3.2 todetaan, että koulutuksen laadussa on vaihtelua. Hankinnan kautta järjestettävää koulutusta on vaikeaa kehittää ja mitata laatua pitkällä tähtäimellä toimijoiden usein vaihtuessa. Kotoutumiskoulutuksen pitkäjänteisen kehittämisen ja laadun takaamiseksi olisi tarkasteltava, löytyykö realistisia vaihtoehtoisia tapoja järjestää koulutus muulla tavoin. Kotoutumiskoulutus poikkeaa sisällöltään merkittävästi muista työvoimakoulutuksista, ja OKM vastaan jo nykyisellään sen opetussuunnitelmasta. Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena ei tulisi olla ainoastaan työelämävalmiuksien parantaminen vaan myös kansalaistaidot, arjessa toimiminen sekä kulttuurin ja yhteiskunnan ymmärtäminen. Siirtämällä järjestämisvastuu Opetus- ja kulttuuriministeriöön, kotoutumiskoulutuksesta tulisi vahvempi osa varsinaista suomalaista koulutusjärjestelmää kokonaan omanlaisena pysyvänä koulutustyyppinä, jonka järjestämisen laadusta vastaisi muustakin koulutuksesta vastaava ministeriö. Laadukasta kotoutumiskoulutusta on mahdollista kehittää vain pitkällä tähtäimellä, jolloin sen tulisi pysyä samoissa oppilaitoksissa.

Yhteinen valtakunnallinen kotoutumiskoulutuksen päättöarviointi voisi olla hyvä tapa arvioida koulutusten laatua ja tuloksia kattavasti. Olisi kuitenkin tärkeää, ettei kotoutumiskoulutuksen opettajat itse tekisi päättöarviointia, mikäli arviointia halutaan yhdenmukaistaa. Lisäksi olisi huomioitava, ettei yhdenlainen päättöarviointi sovi kaikille oppijoille. Luku- ja kirjoitustaidottomana opintonsa aloittaneen ja korkeasti koulutetun oppimista ei voida mitata samalla asteikolla.

Luku- ja kirjoitustaidon koulutukseen esitetään selonteossa suunnattavaksi resursseja, ja pidämme tätä ensisijaisen tärkeänä. Koulutuksen tuottajilta olisi myös aina edellytettävä, että opettajat ovat koulutettuja, päteviä luki-opettajia. Luku- ja kirjoitustaidon lisäksi olisi tärkeää opettaa lasku- ja taloudenlukutaitoa, millä on suorat vaikutukset esimerkiksi taloudenhallintaan ja kansalaistaitoihin.

Digitaidot tulisi nähdä perustaitona, joita jokainen Suomessa asuva tarvitsee. Moni asia yhteiskunnassa digitalisoituu, ja heikot digitaidot voivat johtaa merkittävään ulkopuolisuuteen ja syrjäytymiseen. Kotoutumiskoulutuksen osaksi olisi kehitettävä digiasioinnin ajokortti, jolla huolehdittaisiin kaikkien kotoutujien osaamisen tasosta. Olisi lisäksi huolehdittava, että palveluihin pääsy ja asioiminen eivät jää kiinni heikoista digitaalisista taidoista tai kielitaidosta. Digitaatioja on vahvistettava systemaattisesti osana kotoutumispalveluita ja tarjottava aina myös vaihtoehtoisia tapoja asioida ja saada palveluita. Sähköinen tunnistautuminen tulee mahdollistaa kaikille yhdenvertaisesti.

Kommentit lukuun 11: Kotoutumisen edistäminen tukemaan osaajien pysyvyyttä ja osallisuutta

Ei lausuttavaa.

Kommentit lukuun 12: Vahvistetaan kumppanuuksia ja järjestöjen roolia

Yhdymme selonteon luonnoksessa esitettyyn tarpeeseen siitä, että viranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden yhteistyötä on kehitettävä, jotta eri toimijoiden vahvuuksia voidaan paremmin hyödyntää. Tieto hankkeista ja toiminnasta ei tällä hetkellä välity riittävästi viranomaisille, ja hankkeiden sirpaleisuus ja lyhytkestoisuus ovat haasteita. Työn kannalta olisi tärkeää koota tietoa keskitetysti. Nykyinen kotoutumisentukena.fi-sivusto kerää osan tiedoista,

mutta on paljon toimijoita, jotka eivät päivity sinne tietojaan. Tarvittaisiin laaja portaali, joka toimisi esimerkiksi rahoituspäätösten pohjalta automaattisesti kertoen alkavista ja päättyivistä hankkeista.

Järjestöjen tekemää työtä kotoutumisen edistämiseksi vaikeuttaa merkittävimmin rahoitusten myöntöperusteiden sirpaleisuus ja lyhytsykliisyys.

Eryteisesti maahanmuuttaneiden perustamien järjestöjen osalta olisi tärkeää huomioida se, ettei kaikilla ole riittävää osaamista rahoitusten hallinnointiin ja implementointiin vaikuttavasti. Tähän voisi olla ratkaisuna esimerkiksi kumppanuusrahoitusmalli, jossa isompi, vakiintuneempi järjestö toimii kumppanina ja samalla juurruttaa toimivia hallinnointi ja -implementointikäytäntöjä pienempiin järjestöihin. Maahanmuuttaneiden omien järjestöjen osallisuutta valtakunnalliseen kehittämiseen tulee edistää, mutta samalla tulisi muistaa, ettei kaikilla maahanmuuttaneiden perustamilla pienjärjestöillä ole pitkän aikavälin toimintaedellytyksiä. Olisi hyödyllistä myös tulevassa kotoutumisohjelmassa ottaa järjestötoiminta aktiivisesti mukaan kotoutumisen palveluohjaukseen ja ohjata maahanmuuttaneita toimimaan jo olemassa olevissa järjestöissä, jotta nämä vahvistuisivat. Tämä olisi kestävämpi toimintatapa ja pitkällä aikajänteellä myös vaikuttava yhteiskunnallisen osallisuuden lisäämisen keino. Lisäksi maahanmuuttaneiden järjestöjä tulisi valvoa nykyistä tehokkaammin ja myös katkaista järjestöjen rahoitus, mikäli niissä ilmenee esimerkiksi syrjiviä käytänteitä.

Kommentit lukuun 13: Hyvät väestösuhteet ja osallisuus tukemaan kotoutumista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta

Näkemyksemme mukaan väestösuhteisiin liittyvistä hyvistä käytännöistä ja eri toimenpiteiden vaikuttavuudesta Suomessa tarvitaan kattavampaa, puolueetonta tutkimustietoa, jotta sitä voitaisiin edistää kokonaisvaltaisemmin. Tarvitsemme väestösuhteiden parantamiseen konkreettisia käytäntöjä, jotka on kehitetty hyödynsaajaryhmien kanssa ja eri alueiden ominaispiirteet huomioiden. Näin estetään se, ettei hyvien väestösuhteiden parantaminen jää vain periaatetasolle tai esimerkiksi yksisuuntaiseksi viestinnäksi. Väestösuhdetyössä tulisi kiinnittää erityistä huomiota moniäänisyyteen sekä ratkaisukeskeiseen vuoropuheluun pohjaaviin keinoihin, jotta erilaiset väestöryhmät tulevat kuulluksi ja kokevat osallisuutta. Samalla on hyvä huomioida myös mm. alue- ja sosioekonomiset tekijät, jotka suoraan ja välillisesti vaikuttavat esimerkiksi asenneilmapiiriin ja turvallisuuden tunteeseen.

Kommentit lukuun: Kotoutumisen edistämisen suuntaviivat 2020-luvulle ja tiivistelmä askelista eteenpäin

Ei lausuttavaa.

Mannerström Katja
Suomen Pakolaisapu ry